

Els dijous del Cineclub

6 de febrer, 2025 Sessions: 20.00 i 22.30 h

Clàssics

The man who shot Liberty Valance

El hombre que mató a Liberty Valance

John Ford, 1962

Sinopsi

Ransom Stoddard (James Stewart), un senador vell del Congrés dels Estats Units, explica a un periodista per què ha viatjat amb la seva dona (Vera Miles) per assistir al funeral del seu vell amic Tom Doniphon (John Wayne). La història comença molts anys abans, quan Ransom era un jove advocat de l'est que es dirigia en diligència a Shinbone, un petit poble de l'Oest, per exercir l'advocacia i imposar la llei. Poc abans d'arribar, va ser atracat i copejat brutalment per Liberty Valance (Lee Marvin), un temut pistolero. (Filmaffinity)

Fitxa tècnica

Direcció: John Ford
 Guió: James Warner Bellah, Willis Goldbeck.
 Història: Dorothy M. Johnson
 Fotografia: William H. Clothier (B/N)
 Música: Cyril J. Mockridge
 Muntatge: Otho Lovering
 País: Estats Units Amèrica
 Durada: 119 minuts
 Any: 1962
 Companyia: .. Paramount Pictures

Fitxa artística

John Wayne,
 James Stewart,
 Vera Miles,
 Lee Marvin,
 Edmond O'Brien,
 Andy Devine,
 Ken Murray,
 John Carridine,
 Jeanette Nolan,
 John Qualen,
 Weillis Bouchey,
 Carleton Young,
 Woodu Strode

cineclub_sabadell

www.cineclusabadell.org

cinceclubsabadell@gmail.com

Davant la perspectiva de fer aquesta ressenya, que va tocar-me d'imprevist, em trobo una mica com James Stewart arribant a l'Oest en una diligència a l'inici de *L'home que va matar Liberty Valance*. Em sento ocupant un territori mític, el de l'antic univers fordian, que no és el meu. I, ho he de reconèixer, no suporto *Centauros del desierto*: la trobo sentimentaloida i paternalista. M'imagino dempeus a la sala de cinema, dient-vos això, presentant la pel·lícula, mentre busco amb temor la mirada reprovadora del Pere Cornellàs entre el públic, que ja posa la mà al seu revòlver [1]. Em cago de por.

Què puc dir d'aquesta pel·lícula de John Ford que no s'hagi dit enlloc, que no s'hagi dit millor? Què puc «veure-hi» que no s'hagi vist ja?

Penso en *The Fabelmans*, l'última pel·lícula d'un altre director ja també antic, Steven Spielberg, qui l'homenatja al principi i al final. Penso en la cançó del mateix nom d'Els Amics de les Arts. Penso que ni una ni l'altra li fan justícia. I, així, deixo passar el temps, uns dies, unes setmanes, sense posar-me a la feina, i copso de gairell, al calendari, com el perill de la «deadline» s'aproxima. Així que, a la fi, decideixo enfrontar-me indirectament a l'empre-

sa, sense treure-li els ulls de sobre però sense llançar-m'hi, traçant al voltant un cercle.

Primer busco a internet *La diligència*, de 1939, que només havia vist un cop, gairebé adolescent, i que no m'havia dit massa res. I em foten una bufetada, sense esperar-m'ho, la seva adulta, hereva de D. W. Griffith; la madura senzillesa de la direcció, de qui sap desaparèixer darrere de l'obra; la gran bellesa dels seus sentiments i valors; la profunditat ètica i política que per primer cop reconec en Akira Kurosawa. La persecució trepidant amb la càmera a ras de terra; el so de la trompeta de la cavalleria; el moment del tiroteig -cinc descàrregues que gairebé no es veuen-. I el final, feliç, entre dos éssers que s'estimen.

Uns dies després, quan tinc un moment, busco *My Lady Clementine*, que encara no havia vist. Del 1946. No tindrè temps de més, tot i que tornaria a atrevir-me amb les aventures de *Centauros del desierto*, deu anys posterior. O em posaria *El gran combat*, l'últim western de John Ford, de l'any 64 (dos després de *L'home que va matar Liberty Valance*), on sembla que va tractar de reparar la imatge dels indis que, en part, havia contribuït a crear amb el seu cine.

Un Ford penedit? A *My Lady Clementine*, en tot cas, assisteixo atònit a una de les representacions més boniques del monòleg de *Hamlet* que hagi vist enlloc; a un blanc i negre i una transcendència a l'alçada de Dreier o de Bergman; a un tiroteig llarg, cos a cos entre caballs, sorra i fustes; a la separació final de dos amants. Tinc clar que en algun moment hi tornaré.

I, quan és l'hora, un vespre, em preparo per veure *L'home que va matar Liberty Valance*, que gairebé recordo de principi a fi. Apareixen el tren, el cactus en flor, aquella cuina, la casa. Les classes per a analfabets, la votació dels petits camperols davant dels rics terratinents, l'amenaça de Liberty Valance i dels seus sequaços. Tres trets, i el seu final agredolç, complex, en el qual encara em debato. Em plantejo si potser és la pel·lícula de John Ford amb més grisos. Quanta finor i quanta experiència. Quantes coses ens diu, encara ara, en aquesta realitat violenta en què vivim, la veu serena i sàvia d'aquest home.

Vaig llegir, fa poc, en alguna banda, que en un somni encarnem tots els personatges que hi surten. Jo tinc clar que no soc Tom Doniphon ni tampoc James Stewart. Tampoc soc «Ella», ni tampoc «el dolent».

Però m'hi emmirallo; i surto a presentar la pel·lícula, en el si de l'antic Cineclub de Sabadell, amb la consciència que, per sobre de tot, som un grup, una companyia d'«amants» del cinema. Sense esperar rebre cap bala. Sense haver d'ocultar res a ningú, i sentint-me com a casa. Amb la gratitud de poder aprendre, com a espectador, una vegada més sobre la vida. Amb la il·lusió de retrobar-me, després, amb el món a la sortida. I diria que, en bona part (més del que puc creure), és gràcies a John Ford.

[1] Pere Cornellas va ser el professor d'un curs de cinema del meu tiet, quan anava a l'escola, i qui va fer-lo enamorar del cinema. El meu tiet és la persona que va retar-me, ja fa força temps, a veure pel·lícules de Laurel i Hardy i de Buster Keaton, d'Eisenstein, de Hitchcock, de Jean Renoir («Budusovedesó! Budusovedesó!», em cridava, sense que jo entengués què era allò. «Ets un capat i no saps res de cine!»)... i de John Ford.

Gerard Marín Plana
Cineclub Sabadell

Propera pel·lícula:
POEMS
13 de febrer 2025